

Goede aanpak van gevoelig bomenplan

De Van Meurspark-renovatie: communicatief hoogstandje tussen gemeente, kweker en burger

Als eerste stap in het renovatieproces werden in het najaar van 2010 driehonderd historische, grote inlandse eiken in het Van Meurspark te Heerde gekapt. Geen haan die ernaar kraaide, dankzij uitmuntende communicatie van de gemeente naar de burger.

Auteur: Karlijn Raats

In de loop van 2010 besloot de gemeente Heerde om het gebied rond en in het Van Meurspark, daterend uit de 18e eeuw, opnieuw in te richten. Het park ligt centraal in de gemeente Heerde en wordt omringd door het gemeentekantoor, het oude gemeentehuis en de gemeentewerf. Voor het gebied is een toekomstvisie ontwikkeld: een aantal gebouwen zal worden gesloopt en nieuwbouw zal worden ontwikkeld. Arie Idema van Boomkwekerij M. van den Oever: "Ik doe dit werk al dertig jaar, maar ik heb nog nooit meegemaakt dat communicatie tussen gemeente en burgers zo goed verloopt. Ook is het hoogst bijzonder dat de gemeente echt alle adviezen van de kweker heeft opgevolgd: de zware eiken hebben na de aanplant bemesting nodig, een watermeter om te meten of de grond niet uitdroogt, en Calypso, een bestrijdingsmiddel tegen eikenspintkever. De gemeente heeft alles aangeschaft en alle raad aangenomen om de eiken een mooi leven te gaan geven."

In één klap 173 monumentale bomen saneren

Aan het woord laten we Petra Otte, groen- en sportveldbeheerder van de gemeente. Wanneer

dit blad uit is, heeft zij inmiddels haar eigen bedrijf: Otte Groenadvies. Volgens Idema is zij debet aan het goede verloop van deze stevige ingreep bij het geliefde park. Otte: "Omdat er een heel aantal bomen in slechte staat verkeerden, lag er al een plan om in een periode van twaalf jaar het park in vier stappen onder handen te nemen. Maar er kan in twaalf jaar tijd veel gebeuren op politiek vlak. Ik besepte dat de renovatie in één keer moest gebeuren om de beeldeenheid en cultuurhistorische waarde te behouden. Ook is het bureaucratisch gezien een hel om vier keer afhankelijk te zijn van vergunningverleningen, procedures rond bezwaarschriften af te draaien en de financiële middelen telkens te moeten veiligstellen. Maar de sanering betrof maar liefst 173 bomen van 130 jaar oud. Als je die in één klap wilt verwijderen, ook al zorg je voor vervanging, dan is dat een hele kluit om naar de burger te moeten communiceren. In het park hebben ook kermissen en circussen plaats. Het mocht onder geen beding gebeuren dat het hart uit het centrum van het dorp gerukt zou worden door er gedurende een te lange periode een bouwput van te maken."

Open communicatie

In februari 2009 begon Otte dan ook direct met communiceren naar de burgers. Bij de stichting Vrienden van het Van Meurspark, die opvallend veel – zo'n zevenhonderd – leden heeft, zat de zaal bomvol toen Otte er een open presentatie kwam geven. Ze had niet het gevoel zich in het hol van de leeuw te bevinden, maar vond het wel spannend, zo zegt ze zelf. "De wethouder was erbij en we begonnen alles rustig uit te leggen over de renovatie. Over wat de risico's van de oude en zieke bomen waren en over hoeveel belang we eraan hechtten dat de identiteit van het park gehandhaafd bleef. Dat we daarom snel wilden opereren en voor mooie vervanging van de oude eiken zouden zorgen. En er zelfs meerdere exemplaren voor terug zouden zetten, welgeteld 292 in plaats van 173, in een kleinere maar wel prachtige maat 30-35. Slechts vier mensen waren het er niet mee eens. Zij stelden wel vragen, omdat sommige zaken hun nog onduidelijk waren. Nadat we serieus op hun vragen waren ingegaan en daar ruim de tijd voor namen, gingen alle handen op voor toestemming voor de renovatie. We waren heel blij." Maar

niet alleen trad Otte de burgers tegemoet met als doel een dialoog in plaats van een mededeling, ook communiceerde zij de op handen zijnde verandering in elk medium dat haar ter beschikking stond. "We hebben mededelingen laten zetten in de Stentor, de Veluwekrant en de plaatselijke krant De Schaapskooi. Ook gaven we alle openheid van stukken en keer op keer uitleg. Ik was het vaste aanspreekpunt van dit project en dat hebben burgers als fijn ervaren. Burgers moeten het gevoel hebben dat je hen begrijpt. Ik ben actief bij natuurverenigingen dus er zijn raakvlakken tussen mij als gemeentelijk medewerker en de burgers, maar de basis moet altijd bestaan uit respect."

Zes vergunningen kreeg de gemeente niet door nesten

Betrokkenheid van de burger

De gemeente heeft het getroffen met de burgers: de Vrienden zijn zowat representatief voor 'de burger' in Heerde omdat er zoveel raadsleden en politici lid zijn van deze stichting. De stichting was dus al snel voorstander van de renovatie geworden en hield het hart vast toen de Bomenstichting voor een second opinion naar het park kwam om te zien of de sanering niet onnodig was. Voorzitter Han Reil: "De Bomenstichting adviseerde om enkele bomen nog wat jaren te laten staan. Maar er bestond zo'n groot draagvlak voor de parkrenovatie, dat we dat advies in de wind hebben geslagen." Vervolgens mochten enkele leden van de stichting met de gemeente

Van Meurspark voorheen

mee naar de kweker om een beeld te krijgen van de bomen die als vervanging zouden gaan dienen. Han Reil: "Daardoor voel je je erg betrokken en sta je dubbel en dwars achter het gemeentepan. We hebben gekeken naar met welke bomen we het beste het historische beeld konden behouden. Aspecten waren dezelfde vorm als de oude bomen, kijken of er geen stamschade was aan het aan te schaffen plantmateriaal en het selecteren van A-kwaliteit. Voor bijna driehonderd bomen ben je dan ruim een dag bezig met uitzoeken." De gemeente deed de hele rest van het jaar flora- en faunaonderzoeken en vroeg ontheffingen aan voor de 173 zomereiken. In het geval van zes eiken kreeg ze die niet omdat daarin vijftien nesten werden gevonden. Begin 2010 kwam er een bodemonderzoek om te zien of de

grond nog goed was voor de aanplant van de vervangers. Die kon beter, maar het gemeentebudget was krap. "We hebben toen grond uit de Van Meursweide, die centraal tussen de bomen in ligt, getest. Die bleek te voldoen. Met aanvulling van wat kalk en organische bemesting hebben we deze grond in de bomensleuven gelegd en de wisseltruc uitgehaald met de vrijgekomen grond uit de sleuven", legt Otte uit. "Dat bespaarde, samen met de meevallende aanbesteding, zoveel geld, dat we alle middelen konden aanschaffen voor de beste verzorging voor de nieuw aan te planten bomen. Ook waren we eerst van plan de nieuwe eiken in de maat 20-25 te nemen, maar nu konden we gaan voor een maatje groter!" Als voorwaarde was gesteld dat de cultuurhistorische waarde van het park in stand zou blijven en de

Waar een roekenkolonie huist, mag niet gekapt worden.

De symbolische aanzet tot de kap van de eerste boom wordt gedaan door leden van de stichting Vrienden van het Van Meurspark.

gekapte bomen zouden worden vervangen. M. van den Oever Boomkwekerijen leverde dit voorjaar daarvoor een volgroeide *Quercus robur* in de maat 30-35.

Symbolische kap en aanplant

In de zomer van 2010 werd de eerste eik symbolisch gekapt door Han Reil, de voorzitter van de stichting Vrienden van het Van Meurspark. Nadien volgde de werkelijke kap van de eiken. "Op die dag hield ik mijn adem in en dacht: 'Nu komen ieder moment de spandoeken tevoorschijn en staat Hart van Nederland door de hekken heen te filmen.' Maar er was niets te beleven! Er kwamen alleen wat azende burgers voorbij die vroegen wat we met het hout gingen doen." Daar kon Otte wel om lachen. Op 13 december 2010 werd daar eveneens op symbolische wijze de eerste boom aangeplant door de wethouder en Han Reil. De aannemer en burgers waren erbij. Omdat uit de overlevering was gebleken dat rond 1860 bij het poten van de oude lanenrijen oude, kapotte klompen en lompen werden begraven aan de voet van de nieuwe bomen, werd dat ritueel herhaald door de bestuursleden van de Vrienden. Arie Idema van M. van den Oever 'vergemakkelijkte het groeiproses' met een flinke scheut Brabants water. In het Dorps huis vond de nababbel plaats onder het genot van een kop koffie met een Heerdenaartje, het lokale smaakmakertje dat voor deze gelegenheid van een eikel was voor-

Symbolische aanplant van de eerste eik door leden van de stichting Vrienden van het Van Meurspark.

zien. Han Reil sprak over de geschiedenis van de Vriendenstichting. Wethouder Van der Stege kreeg een loden koker van orgelmakerij Reil aangeboden, afkomstig van orgelmakerij Reil, met het verzoek deze te begraven bij één van de nog te planten bomen. In de koker is op papieren en in digitale vorm de geschiedenis van park en weide vermeld. Otte: "Nu staan er nog boompalen naast de aanplant en moet de weide nog netjes worden opgeruimd en daar gras worden inge-

zaaid. Ook worden de zomereiken nog tweemaal behandeld tegen eikenspintkever en krijgen ze ruim voldoende water en aandacht. In het najaar worden ze gesnoeid. We luisteren goed naar het advies van de kweker, want kwekers zijn vakmensen.

Arie Idema van Boomkwekerij M. van den Oever geeft de eerst aangeplante eik 'echt Brabants water' om hem goed te laten groeien.

Petra Otte, die het voorstel door de raad loodste om het park in één keer op de schop te nemen: "Het is bureaucratisch gezien een hel om vier keer afhankelijk te zijn van vergunningverleningen, procedures rond bezwaarschriften af te draaien en de financiële middelen telkens te moeten veiligstellen."